

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

MARAC & LSV vabatahtlikud

Anne Klaar
Ekspert (MARAC)
Sotsiaalkindlustusamet

Kertu Kesküla
Ekspert (vabatahtlikud)
Sotsiaalkindlustusamet

05.02.2025

Mis on MARAC mudel?

MARAC mudelit kasutatakse hädasoleva täiskasvanud perevägivalla ohvrite abistamiseks (OAS § 9 lg 3). See on võrgustikutööl ja riskide hindamisel põhinev juhtumikorralduse mudel, mille kaudu lahendatakse kõrge riskiga perevägivalla juhtumeid, kus ohvri elu on vägivalla tõttu ohus.

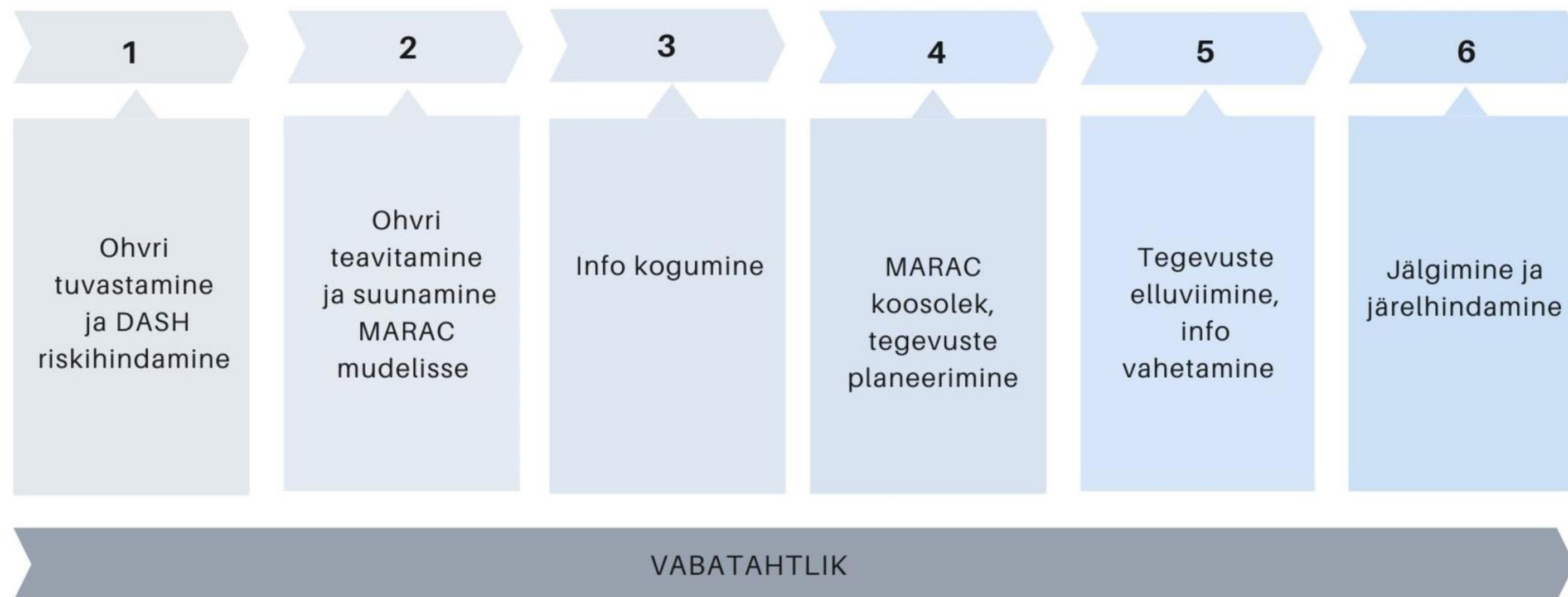
Mõiste MARAC viitab nii juhtumikorralduse mudelile, kuid ka MARAC meeskondadele.

MARAC meeskonnad on igas Eesti maakonnas, kus loovad vahetatud info põhjal tegevuskava, et juhtumis maandada riske. Tegevuskava täitjateks on koosolekul osalevad asutused.

MARAC meeskonda kuulub tavapäraselt esindaja ohvriabist (sh MARAC vabatahtlik), politseist, prokuratuurist, KOV-ist ja naiste tugikeskustest. MARAC meeskonna juht on PPA-st, MARAC koordinaator on Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi osakonnast.

MARAC juhtumikorralduse üldine tööprotsess

MARAC mudel toetub võrgustikutöö põhimõttele. See tähendab, et juhtumi hindamine, probleemide tuvastamine ja lahenduste otsimine toimub asjaosaliste spetsialistide koostöös ja jagatud vastutusel.

Soovituslik MARAC juhtumikorralduse tööprotsess sotsiaaltöötajatele ja lastekaitsetöötajale

MARAC koordinaator saadab 7 päeva enne koosolekut kohaliku omavalitsuse esindajale kutse osalemiseks MARAC koosolekul. Kutsel on märgitud kannatanu ja toimepanija ning alaealiste laste nimed ja isikukoodid.

Sotsiaaltöö ja lastekaitsevaldkonna esindaja sisestab pöördumise STARi. Kui kannatanu kasvatab alaealist last, alustab lastekaitsevaldkonna esindaja juhtumimenetlust. Juhul, kui eelnevalt on lapse suhtes alustatud lihtmenetlus, muudab selle juhtumimenetluseks.

Sotsiaaltöö ja lastekaitsevaldkonna esindaja kogub andmebaasidest asjakohase info lapse, ohvri ja toimepanija kohta (OAS § 10 lg 2- 4). Vajadusel võtab ühendust lapsega seotud asjakohaste asutustega (nt perearst, haridusasutused jne).

Sotsiaaltöö ja lastekaitsevaldkonna esindaja osaleb MARAC koosolekul, jagab seal asjakohast teavet ning lepib kokku tegevustes. Kui esindajal ei ole võimalik erandkorras koosolekul osaleda, teavitab ta sellest MARAC koordinaatorit ning koosolekul osaleb tema asendaja või saadab info krüpteeritult MARAC koordinaatorile e-mailile.

Koosoleku järgselt lisab sotsiaaltöö ja lastekaitsevaldkonna esindaja koosolekul kokkulepitud tema vastutusalas olevad tegevused ja nende tegevuste läbiviimise tähtajad STAR-i ja viib ellu MARAC koosolekul võetud ülesanded.

MARAC mudeli lõppedes (keskmiselt on juhtum MARAC mudelis 3-4 kuud) viib sotsiaaltöö ja lastekaitsevaldkonna esindaja soovituslikult läbi rakendatud abimeetmete ja abivajaduse vahehindamise.
MARAC mudel lõpetatakse, kui juhtum on viidud läbi uus DASH riskihindamine ning maandatud on kõrge risk, s.t oht kannatanu elule.

Kuidas toetab MARAC mudel sotsiaal- ja lastekaitsetöötajad?

MARAC meeskond saavutab edukaimaid (perevägivalla kordumise ennetamine ja selle mõju vähendamine) tulemusi, kui asutused (s.h kohalik omavalitsus) eraldi. Igal asutusel on piiratud ülevaade juhtumist, mis omakorda võib takistada adekvaatsete meetmete rakendamist. Koos abistamine võimaldab asutustel ühendada oma ressursid ja kompetentsuse.

MARAC koosolekutelt on sotsiaal- ja lastekaitsetöötajal võimalik saada erinevatelt asutustelt teavet ja ametialast tuge, et abistada kõrge riskiga perevägivalla ohvrit.

Kuidas toimub ohvrite hindamine hädasolevaks täiskasvanud perevägivalla ohvriks?

MARAC ohver e. hädasolev täiskasvanud perevägivalla ohver tuvastatakse DASH (Domestic Abuse, Stalking and Harassment and Honour Based Violence) tõenduspõhise riskihindamise ankeediga. DASH ankeet on töötatud välja võttes arvesse parimaid tõenduspõhiseid tavasid ja teaduslikke tõendeid perevägivalla, mh kontrolliva vägivalla valdkonnas. Riskihindamine viiakse läbi kogudes teavet erinevatest asutustest ning ohvrit, s.h toimepanija eelnev käitumine, ohvri haavatavus, laste ohutus.

Kes viib läbi DASH riskihindamise?

DASH riskihindamise võib viia läbi iga spetsialist, kes töötab perevägivalla ohvritega ja on läbinud MARAC koolituse. Kui te ei ole läbinud koolitust, teavitage esimesel võimalusel piirkondlikku ohvriabitöötajat (MARAC koordinaatorit) võimalikust hädasolevast täiskasvanud perevägivalla ohvrist.

E-kursus - „Lähisuhtevägivalla juhtumite lahendamine”

(<https://sotsiaalkindlustusamet.ee/uudised/sotsiaalkindlustusametil-valminud-e-kursus-lahisuhtevagivalla-juhtumite-lahendamine>)

E-kursus on kättesaadav Digiriigi Akadeemia keskkonnas, selle orienteeruv läbimise aeg on 26 akadeemilist tundi ja see jaguneb neljaks mooduliks:

- 1.lähisuhtevägivald,
- 2.MARAC võrgustikutöö mudel,
- 3.trauma,
- 4.enesehoid.

Millist ning kuidas saab vahetada MARAC-i puhul informatsiooni?

MARACi võrgustiku keskseks töövormiks ja asutuste vaheliseks infovahetuseks on MARAC koosolekud, mis toimuvad üks kord kuus.

Sotsiaaltöö ja lastekaitsevaldkonna esindaja kogub asjakohase info lapse, ohvri ja toimepanija kohta andmebaasidest ning lapsega seotud asutustest ning jagab OAS § 10 alusel koosolekul infot, nt ohvri ja toimepanija andmed vanemluse, kas juhtum on omavalitsusele teada või mitte, osapoolte andmed puude ja eelneva ajaloo kohta, seoses lapsega algatatud juhtumikorralduste või pakutud teenuste kohta jne.

Kas sotsiaal- ja lastekaitsevaldkonna esindaja lisab seoses MARAC juhtumikorraldusega seotud tegevused andmebaasi STAR?

Jah, sotsiaal- ja lastekaitsetöötaja lisab andmebaasi, et osapooltega on seotud MARAC juhtumikorraldus (mh algus ja lõpukuupäev) ning tema vastutusalas läbiviidud tegevused, nende tähtajad ja tegevuste tulemused. MARAC koosolekute protokolle ja/või tegevuskavasid STAR-i ei lisata.

Kas juhtumiga seotud osapooli teavitatakse MARAC juhtumikorralduse alustamisest?

MARAC mudel on loodud eelkõige ohvrite kaitseks ja turvalisuse tagamiseks. Tavapäraselt on ohver teadlik MARAC mudeli alustamisest. Erandkorras on MARAC juhtumikorraldust võimalik alustada ka ilma kannatanu nõusolekuta (OAS § 9 lg 2-3).

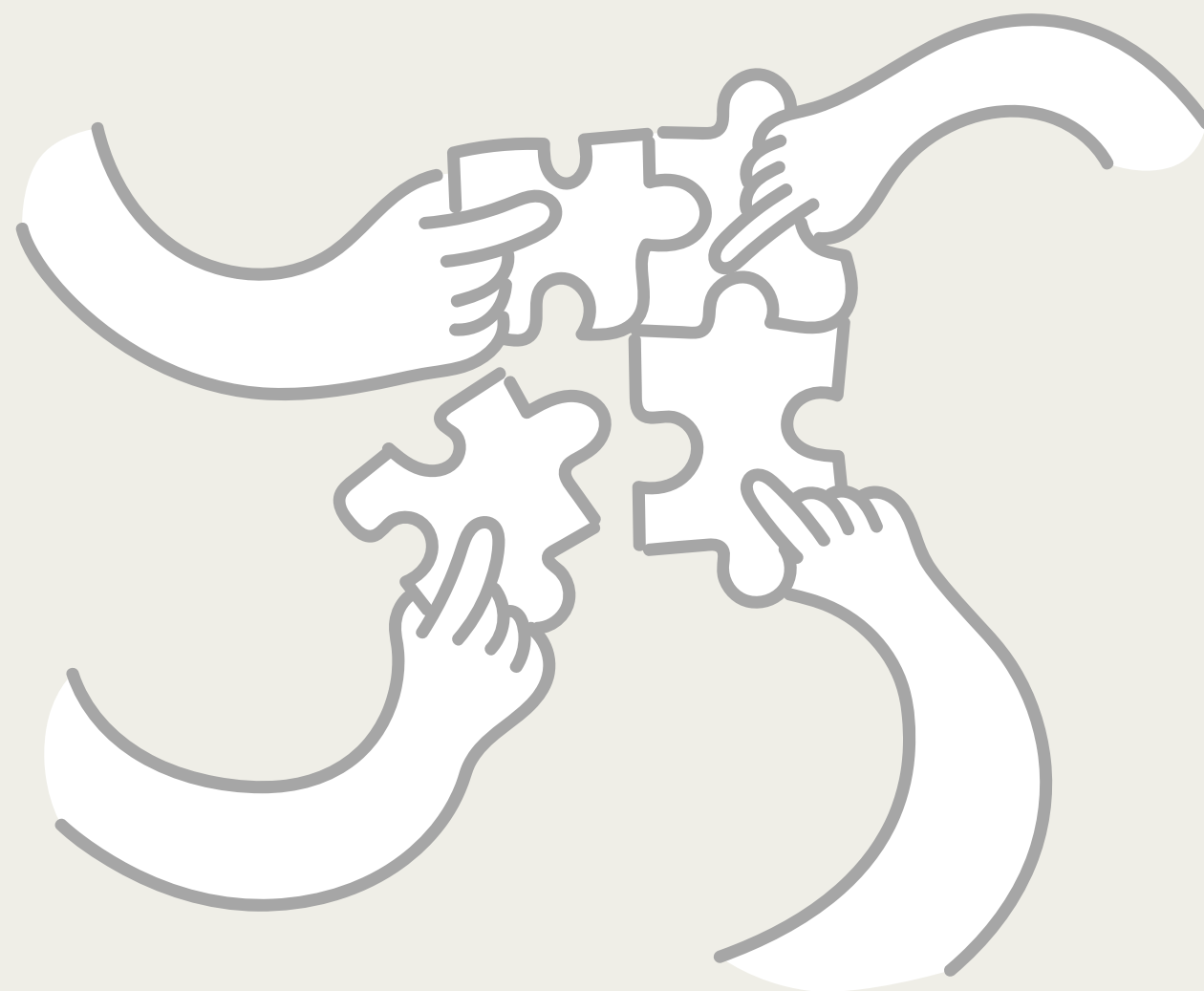
Toimepanijat ei teavitata tavapäraselt MARAC juhtumikorralduse alustamisest, et tagada ohvrite turvalisus. Kui toimepanija saab teada, et tema suhtes planeeritakse meetmeid, võib see põhjustada juhtumis eskaleerumise või takistada menetlusi. Toimepanija teavitamine MARAC mudeli algatamisest või menetluse alustamistest lepitakse eelnevalt alati kokku MARAC koosolekul.

Küsimusi? Mõtteid?

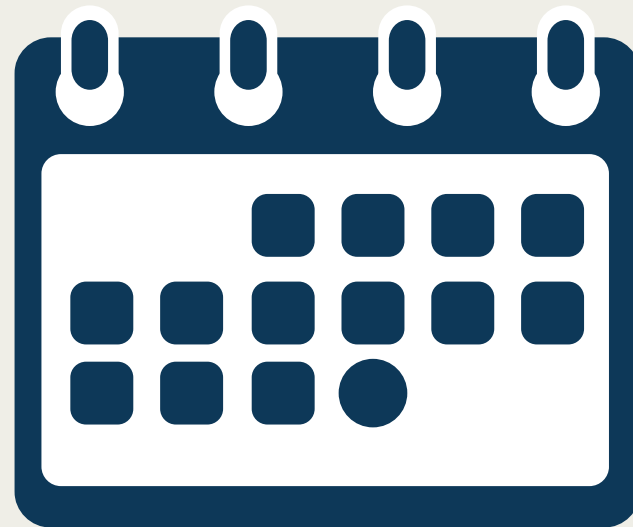
Jagage julgelt.

LÄHISUHTEVÄGIVALLA OHVRIT TOETAVAD VABATAHTLIKUD

LÄHISUHTEVÄGIVALLA OHVRIT TOETAVAD VABATAHTLIKUD

Esimesed vabatahtlikud ohvriabis -
MARAC vabatahtlikud - aastast 2019.

Eesmärk

- lisatugi ohvritele;
- intensiivne emotsionaalne tugi.

2024.aastast laiendasime MARAC vabatahtlike profiili ja rakendame neid mistahes lähisuhtevägivalla (LSV) juhtumite puhul.

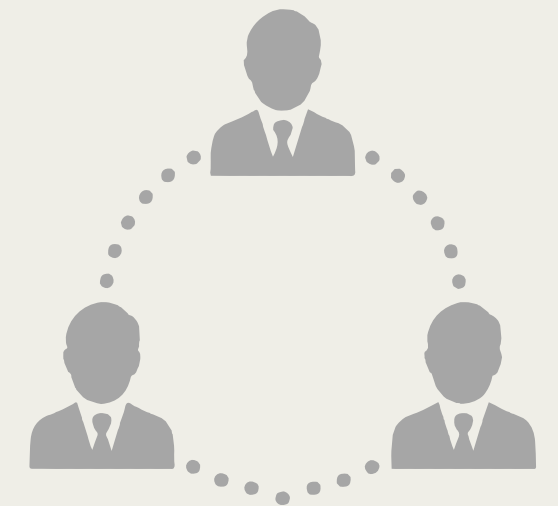
LÄHISUHTEVÄGIVALLA OHVRIT TOETAVAD VABATAHTLIKUD

Kes on vabatahtlik?

- täisealine;
 - vähemalt keskharidusega;
 - ei ole karistatud tahtlikult toime pandud kuriteo eest;
 - vajalikud isikuomadused (nt empaatia, hinnanguvabadus, hea kuulamisoskus jne)
-
- läbinud värbamisprotsessi (ankeet, vestlus, LSV e-koolitus, kontaktkoolitus, refleksioon);
 - aasta jooksul pärast lepingu sõlmimist on läbinud ohvriabi põhikursuse (e-koolitus).

LÄHISUHTEVÄGIVALLA OHVRIT TOETAVAD VABATAHTLIKUD

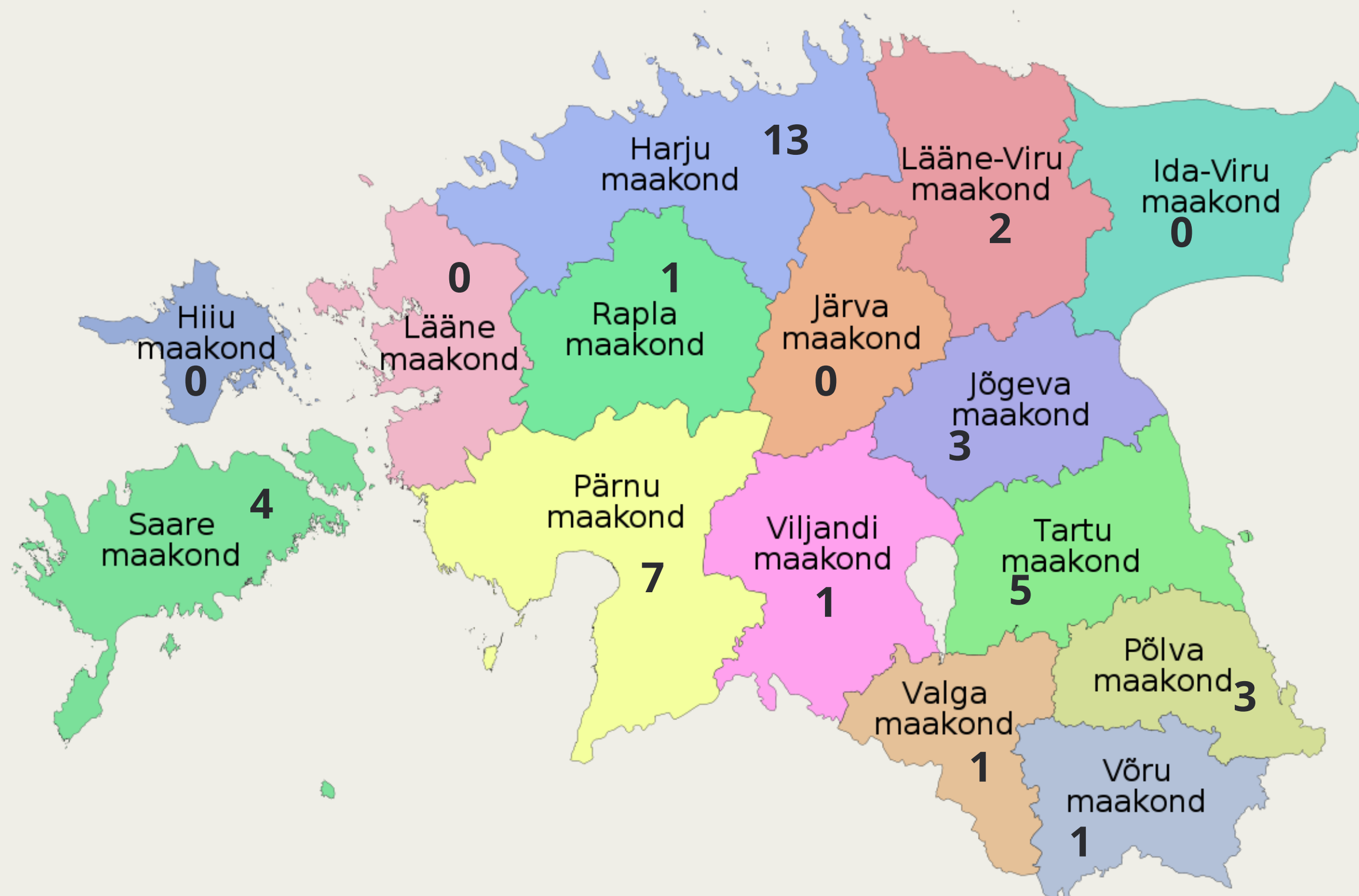
Mis on vabatahtliku roll?

- ohvri emotsionaalne toetamine;
- jõustamine ja motiveerimine iseseisva turvalise elu poole;
- info kogumine ja vahetamine ohvriabitöötaja (ja ka teiste võrgustikuliikmetega);
- toetamine ametiasutustega suhtlemisel;
- vajadusel kohtus saatmine ning toetamine.

Vabatahtliku rollis on fookus lähisuhtevägivallal, selle dünaamilikal ning tõlgendamisel.

LÄHISUHTEVÄGIVALLA OHVRIT TOETAVAD VABATAHTLIKUD

43 VABATAHTLIKKU

VAJALIK INFORMATSIOON VABATAHTLIKE KOHTA

➡ Kertu Kesküla -
kertu.keskula@sotsiaalkindlustusamet.ee,
tel 5340 6682

➡ Vabatahtlike värav

➡ Sotsiaalkindlustusameti veebileht - "asutus,
uudised, kontakt" - "Tule vabatahtlikuks!"

Oled vägivalla vastu?
TULE TOEKS!

Ootame Sind vabatahtlikuna toetama
lähisuhtevägivalla all kannatanud inimest

Anna enda soovist märku
marac.vabatahtlik@sotsiaalkindlustusamet.ee

ESF projekt „Riskis olevate perede, sealhulgas lähisuhtevägivalla all kannatavate perede väljaselgitamine ning nende probleemide lahendamine võrgustikutöö meetodil”, TAT „Riskikäitumise ennetamine, riskis olevate perede toetamine ning turvalise elukeskkonna arendamine”

Küsimusi? Mõtteid?

Jagage julgelt.

Suur tänu!

<https://sotsiaalkindlustusamet.ee/MARAC>

Anne Klaar

anne.klaar@sotsiaalkindlustusamet.ee

Kertu Kesküla

kertu.keskula@sotsiaalkindlustusamet.ee